

Hội

Hội 亥. Hàng cuối cùng trong thập nhị chi : Tuổi hội, năm hội.

Hòm

Hòm. Chỗ hoãn vào : Hòm đá. 崖 H: nhai
Hòm. Câu ghét : Minh mầy đòng hòm.

Hợm

Hợm. Cay, lên mặt, làm bộ : Hợm của, hợm mình.
Hợm-hình. Cũng nghĩa như hợm.

Hơn

Hơn. Tiếng so sánh, chỉ phần ưu-thắng, phần thêm lên. Trái với kém : Người nầy giỏi hơn người kia. Có nghĩa chỉ riêng về giá thóc gạo rẻ : Được mùa thì gạo hơn.
VĂN-LIỆU. — Suy hơn, tính thiệt. — Ăn hơn nói kém. — Người sống hơn đống vàng. — Con hơn cha là nhà có phúc. — Hơn một ngày hay một chước. — Trăm ơn không bằng hơn tiền. — Hơn thóc nhọc xay. — Hơn nhau tấm áo manh quần, Thả ra bóc trần ai đã hơn ai. — Ruộng xa thì bỏ chảng cày, Chợ xa hơn gạo mấy ngày cũng đi. — Chồng khó giữa làng hơn chồng sang thiên-hạ. — So bề tài-sắc lại là phần hơn (K). — Chữ lành chữ hiểu bên nào nặng hơn (K). — Cỏ cao hơn thước, liễu gãy vài phần (K).

Hớn

Hớn-hở. Trỏ bộ vui mừng : Nói cười hớn-hở.
VĂN-LIỆU. — Chồng giận thì vợ làm lành, Miệng cười hớn-hở rằng anh giận gì. — Khác gì hớn-hở một nhà xuàn (Nh-đ-m).
Hớn-hớn. Thường nói là hơn hơn, tươi tỉnh : Nét mặt vui hớn-hớn.

Hờn

Hờn. Dối, giận : Trẻ con hờn, dõ mãi không nín. — Hờn duyên tử phận.
Hờn-mát. Giận một cách mát-mẻ.
VĂN-LIỆU. — Ăn hơn hờn thiệt. — Giầy môi ăn vụng đã xong, Mông môi hay hớt, cong môi hay hờn. — Hoa ghen thua thắm, liễu hờn kém xanh (K). — Đã cầm cái kiếp lại hờn kém duyên (H-Chừ). — Hờn này dằng-dặc muốn đời không quên (Trương-hận ca).
Hờn-hợt. Xem hợt-hợt.

Hợp

Hợp. Ngụm miếng : Uống hợp nước.
Hợp. Há miệng mà ngụm lấy : Hợp một hợp nước.

Hợp

Hợp 合. 1. Hợp ; hòa đồng với nhau : Hợp cổ phần đi buôn. — Tâm đầu ý hợp. — 2. Ghép đúng với nhau :

Hợp phách. — 3. Mỗi lần hai tướng xông vào đánh nhau : Hai tướng đánh nhau 30 hợp không phân được thua.

Hợp-cách 合. Đùng thề-cách : Người ấy hợp-cách ra ừng cứ. || **Hợp-cần** 合. Lễ thành-hôn hai vợ chồng vái nhau rồi cùng uống chung một chén rượu. || **Hợp-cổ** 合. Góp vốn : Hợp-cổ buôn chung. || **Hợp-dồng** 合. Giấy giao kèo : Làm hợp-dồng thu ẻ nhà. || **Hợp-long** 合. Thường nói là hạp-long. (xem hạp-long). || **Hợp-phách.** Ghép mảnh giấy có tên ọc ở quyền thi nào vào quyền ấy : Quyền thi chấm xong đem hợp-phách. || **Hợp-quần** 合. Nói nhiều người kết đoàn với nhau : Nghĩa hợp-quần trong xã-hội. || **Hợp-tác** 合. Đồng tâm hiệp-lực mà làm : Hai đảng phái hợp-tác với nhau. || **Hợp-táng** 合. Chôn chung một huyệt : Hai vợ chồng hợp-táng một huyệt. || **Hợp-tế** 合. Hợp các vị thần lại mà tế. || **Hợp-thức** 合. Cũng nghĩa như hợp-cách.

VĂN-LIỆU. — Này ai vu thác cho người hợp tan (K). — Xót thân chìm nổi, đau lòng hợp tan (K).

Hợp-chúng-quốc 合衆國. Nước nhóm do nhiều nước nhỏ hợp lại : Nước Hoa-kỳ là Hợp-chúng-quốc.

Hợp-phố 合浦. Tên một quận trước thuộc về Giao-châu, nay là châu Khâm, châu Liêm bên Quảng-đông. Tục truyền đời xưa có sản nhiều ngọc châu : Biết đâu Hợp-phố mà mong châu về (K).

Hớt

Hớt. Gạt lấy, xúc lấy, cắt lấy phần trên hay phần thừa : Hớt bèo, hớt tóc, hớt com dầu nổi. Nghĩa bóng : 1. Ăn chặn hay lấy tranh trước : Nó hớt mất mối lợi của mình. — 2. Nói trước mạch trước : Nói hớt.

Hớt-lẻo. Bép-xếp chuyện người. Hớt ngọn. Ăn chặn trước : Sắp được món lợi, bị người hớt ngọn mất.

VĂN-LIỆU. — Mông môi hay hớt (T-ng).
Hớt-hơ hớt-hải. Trỏ bộ hoảng-hốt sợ-hãi : Hớt-hơ hớt-hải chạy đi báo cướp.
VĂN-LIỆU. — Hớt-hơ hớt-hải nhìn nhau (K).

Hợt

Hợt-hợt. Thường nói là hờn-hợt. Béo-lẻo ngoài miệng : Không nên tin người nói hợt-hợt.

Hu

Hu-hu. Tiếng khóc : Khóc hu-hu.

Hứ

Hứ. Tiếng hiệu gọi nhau ở rừng núi : Đi rừng thường nghe thấy tiếng hứ.

Hứ. Chùm miếng lại mà gọi : Hứ hồn, hứ vía
Hứ-tim. Trò chơi của trẻ con, một đứa đi trốn, một đứa đi tìm : Trẻ con chơi hứ tim.

Hứ-hí. Đùa bỡn âu-yếm : Vợ chồng hứ-hí với nhau.
Hứ-họa. Ngẫu nhiên, họa may : Đi tìm hứ họa mà gặp.

Hủ

Hủ 朽. Mọc : Cây gỗ lâu ngày đã hỏng.

Hủ 腐. Nát : Đậu hủ, Nghĩa rộng : hư-hỏng, không hợp thời : Người hủ, hủ tục.

Hủ-bại 〇 敗. Hỏng nát : Phong-tục hủ-bại. || **Hủ-lạn 〇 爛.** Nát rữa ra : Tử-thi để lâu đã hủ-lạn. || **Hủ-lậu 〇 陋.** Què mùa cũ kỹ : Phong-tục hủ-lậu. || **Hủ-nho 〇 儒.** Người nho-học gàn nát.

Hũ

Hũ 釜. 1. Đồ đựng bằng sành, nhỏ hông to miệng : Hũ rượu. — 2. Đồ dùng để cất rượu hay cất nước hoa. **VĂN-LIỆU.** — Tối như hũ nút (T-ng).

Hua

Hua. Bộ ở nước trong, nước mắt : Tương có hoa.

Hùa

Hùa. Làm theo, đua theo : Hùa nhau để bắt nạt người,

Huân

Huân 薰. Hòa ẩm (không dùng một mình).

Huân-phong 〇 風. Gió mát : Trước huân-phong nghe phảng-phất cung đàn (phủ Tây-hồ).

Huân 勳. Công-lao với nước (không dùng một mình).

Huân-chương 〇 章. Biểu-hiệu ban cho những người có công-trạng với nước : Bắc-đầu bội-tình là một thứ huân-chương của nước Pháp. || **Huân-lao 〇 勞.** Công khó nhọc : Huân-lao kia xem chưa chút nào bù (phủ Tây-hồ). || **Huân-tướng 〇 將.** Người tướng có công : Nền huân-tướng đại cán rạng vẻ (Ch-ph). || **Huân-thần 〇 臣.** Người bề tôi có công.

Huân 囿. Lầm tròn chứa thóc : Nhà giàu có huân thóc.

Huấn

Huấn 訓. Dạy bảo (không dùng một mình).

Huấn-dụ 〇 諭. Dạy dỗ : Lành con phải nghe lời huấn-dụ của cha mẹ. || **Huấn-đạo 〇 導.** Chức quan coi việc học trong một huyện. || **Huấn-hổ 〇 誥.** Lời học giải-thích nghĩa từng chữ từng câu về đời nhà Hán. || **Huấn-hối 〇 誨.** Dạy bảo : Lời huấn-hối của sư-phụ. || **Huấn-luyện 〇 練.** Dạy bảo rèn tập : Huấn-luyện các học-sinh. || **Huấn-mông 〇 蒙.** Dạy trẻ : Tam-tự kinh là sách huấn-mông đời xưa. || **Huấn-thị 〇 示.** Khuyên răn dạy bảo : Các quan đi huấn-thị về việc trị-an.

Húc

Húc. Lấy đầu hay sừng mà đâm : Trâu bò húc nhau. Nghĩa rộng : Cổ-lăn vào : Húc đầu vào mà ăn.

Hục

Hục-hặc. Nói tính người hay gây chuyện, hay hạch sách : Bọn kỹ lý ra việc làng hay hục-hặc nhau.

Huê

Huê. Xem « hoa ».

Huê

Huê. Tên kinh-đồ triều Nguyễn, do chữ Hóa ở chữ Hóa-châu đọc trạnh ra.

Huê

Huê. Xem hòa.

Huê 攜. Dắt. Xem đề-huê.

Huệ

Huệ. Thứ cây có củ như củ hành, hoa trắng và thơm : Huệ lan sực nức một nhà (K).

Huệ 惠.Ơn : Thừa huệ, ân huệ.

Huệ-cổ 〇 顧. Làm ơn đoái đến : Huệ-cổ đến nhà chúng tôi. || **Huệ-tử 〇 賜.** Ra ơn cho : Mấy lời huệ-tử ném châu gieo vàng (K).

Huếch

Huếch. Nói về lỗ hay miệng rộng quá : Lỗ đục huếch, lỗ mũi huếch.

Huếch-hoác. Cũng nghĩa như huếch.

Huênh

Huênh-hoang. Nói ngông, chơi ngông : Ăn nói huênh-hoang. Trong nhà rỗng dít bụi, đời giọng huênh-hoang (Đàm tục phủ).

Huênh

Huênh-hoáng. Nói không đầu vào đầu : Nói huênh-hoáng mà không được việc gì,

Húi

Húi. Đốt rơm, rạ chung quanh nồi cơm cho chín đều. Có nơi nói là trâm,

Húi. Xén ngắn bớt tóc : Húi tóc.

Hùi

Hùi. Thứ bệnh có vi-trùng ăn xùi da ra hay cứt đầu ngon chân, ngón tay. Tức là bệnh phong.

Hùm

Hùm. Con hổ.

VĂN-LIỆU. — Chờ thấy hùm ngủ vuốt râu, đến khi hùm dậy đầu-lâu chẳng còn. — Miệng hùm, nọc râu ở đầu chồn nay (K). — Hùm thiêng khi đã sa cơ cũng hèn (K). — Kẻ lưng hùm sói, gửi thân tôi đời (K).

Hun

Hun. Đốt lửa cho khói xông vào : *Hun hang chuột, hun muỗi.*

Hún

Hún-hởn. Cũng nghĩa như « hi-hởn ».

Hùn

Hùn. Chung tiền, góp tiền : *Hùn vốn buôn chung.*

Hùn. Xúi : *Hùn cho hai đứa trẻ đánh nhau.*

Hũn

Hũn. Ngắn quá : *Quần áo ngắn hũn.*

Hũn-hoản. Cũng nghĩa như « hũn ».

Hung

Hung 凶. Dữ tợn : *Hung-đồ.* Nghĩa rộng : nhiều quá : *Ăn hung, tiêu hung.*

Hung-bạo 暴. Dữ tợn : *Quán giặc cướp là những kẻ hung bạo.* || **Hung-đồ** 徒. Bọn làm điều tàn ác : *Đi đường bị hung-đồ bóc lột.* || **Hung-hãng.** Táo-bạo, hăm-hở : *Hung-hãng chỉ chực đánh nhau.* || **Hung-khi** 器. Khi-giới giết người : *Bắt được hung-khi quả tang.* || **Hung-niên** 年. Năm mất mùa : *Gặp năm hung-niên, thiên-hạ lắm trộm cướp.* || **Hung-tàn** 殘. Dữ tợn, tàn bạo : *Chém gai đuổi lũ hung-tàn* (Văn tế trận vong trượng-sĩ). **Hung-tín** 信. Tin dữ : *Tiếp được hung-tín.* || **Hung-thủ** 手. Kẻ hạ thủ giết người : *Vụ án-mạng ấy đã bắt được hung-thủ.*

Hung 胸. Bụng trên (không dùng một mình).

Hung-trung 中. Trong bụng : *Hung-trung đã có thành loạn.*

Hung-hung. Hơi đỏ sẫm.

Hung-nô 凶奴. Tên một rợ ở về phía tây-bắc nước Tàu.

Húng

Húng. Thứ rau thuộc về loài bạc-hà, dùng làm đồ gia-vị.

Húng-đôi. Thứ húng lá nhân mà dài, thường dùng ăn với tiết canh. || **Húng-đuôi.** Thứ húng lá tím và xun-xoắn, thường dùng ăn với mắm. || **Húng-láng.** Thứ húng trồng ở làng Láng. || **Húng-liu.** Bọt làm bằng hột cây húng đôi, dùng làm đồ gia-vị. || **Húng-quế.** Thứ húng có mùi thơm na-ná như mùi quế.

VĂN-LIỆU. — *Húng mọc, tia-tô cũng mọc* (T-ng).

Húng 醜. Say rượu hăng lên. Nghĩa rộng : hăng lên : *Đánh bạc mà húng lên thì bao nhiêu cũng dất.*

Húng-mỡ. Dửng mỡ : *Húng-mỡ hay đi chơi liêu.* || **Húng-tửu** 酒. Say rượu làm hăng lên : *Ở nhà quê thường vì húng-lửu mà đánh nhau,*

Hùng

Hùng 雄. Giông đực. Nghĩa rộng : khỏe, giỏi : *Hùng-dũng, anh-hùng.*

Hùng-biện 辯. Biện-thuyết giỏi : *Manh-lữ là một nhà hùng-biện.* || **Hùng-cứ** 據. Chiếm-cứ một chỗ mà xưng hùng : *Năm năm hùng-cứ một phương hải-lân* (K). || **Hùng-cường** 疆. Khỏe-mạnh có thể-lực : *Nhật-bản là một nước hùng-cường ở Á-châu.* || **Hùng-dũng** 勇. Mạnh-bạo : *Khi-tượng hùng-dũng.* || **Hùng-hồn** 渾. Mạnh-mẽ và tự-nhiên : *Lời diễn-thuyết hùng-hồn.* || **Hùng-tài** 才. Tài giỏi : *Vua Quang-trung là bậc hùng-tài nước Nam.* || **Hùng-tâm** 心. Lòng mạnh-mẽ, hăng-hái : *Tuổi đã già, mà hùng-tâm vẫn không kém.* || **Hùng-trưởng** 長. Người đàn anh có thể-lực : *Nguyễn-Nhạc là một tay hùng-trưởng ở ấp Tây-sơn.* || **Hùng-vĩ** 偉. To-lát : *Công-nghiệp hùng-vĩ.*

Hùng 熊. Con gấu.

Hùng-chưởng 掌. Bàn chân gấu, dùng làm món đồ ăn qui.

Hùng-hoàng 雄黃. Khoáng-vật sắc vàng, dùng làm thuốc.

Hùng-sơn 雄山. Ngọn núi thuộc về phủ Lâm-thao tỉnh Phú-thọ (Bắc-kỳ), tục truyền có lăng vua Hùng-vương.

Hùng-vương 雄王. Tên hiệu các vua đời Hồng-bàng.

Huôn

Huôn. Xem « hoàn ».

Huống

Huống 况. I. Trạng-thái, tình-cảnh : *Cảnh-huống, trạng-huống.*

II. Phương-chi : *Huống-chi việc cũng việc nhà* (K).

Huống-chi. Cũng nghĩa như « huống ». || **Huống-hồ** 乎. Cũng nghĩa như « huống ».

VĂN-LIỆU. — *Huống mình cũng dự phần sơn phấn* (C-o). — *Huống-chi là việc đời nay* (L-V-T).

Húp

Húp. Lấy những chất lỏng để vào thìa, vào bát, đưa lên miệng mà hút mạnh vào : *Húp cháo, húp canh.*

VĂN-LIỆU. — *Râu tôm nấu với ruột bầu, Chồng chan vợ húp, gát đầu khen ngon* (C-d).

Húp. Sưng phồng lên : *Khóc sưng húp mắt lên. Tay sưng húp lên.*

Húp-híp. Béo ụ lên : *Mặt béo húp-híp.*

Hụp

Hụp. Ngụp đầu xuống nước : *Trẻ con đi tắm hay chụp.*

Hút

Hút. 1. Chùm miệng lấy hơi mà kéo vào : *Hút thuốc.*
Nghĩa rộng : rút thu vào một chỗ, thăm : *Hang hút gió.*
Thuốc cao hút mù. Đất hút nước. — 2. Kém, hụt : *Đầu gạo hút mất một lễ, quan tiền hút mất 10 đồng.*

Hút. Tăm-tích, dấu vết : *Đi mất hút.*

Hụt

Hụt. Thiếu, kém, ngắn : *Chiều giải hụt. Bước hụt. Hụt vốn.* Nghĩa rộng : trượt, lỡ, hỏng : *Hụt ăn. Bắt hụt tên trộm. Đính hụt.*

Huy

Huy 輝. Sáng rực (không dùng một mình).

Huy-hoàng ○ 煌. Sáng tỏ rực-rỡ : *Lâu đài huy-hoàng.*

Huy 揮. Xua, vẫy tay (không dùng một mình) : *Chỉ-huy.*

Huy-hào ○ 毫. Vẩy bút. Nói làm văn nhanh : *Huy-hào một cái là xong bài thơ.* || **Huy**-hoắc ○ 霍. Vung vất đi, phung-phi : *Huy-hoắc hết cả của-cải.*

Huy 徽. Tốt (không dùng một mình).

Huy-chương ○ 章. Cái biểu-hiệu của nhà nước ban cho những người có công-trạng để đeo : *Long bội-tinh là một thứ huy-chương của Nam-triều.* || **Huy**-hiệu ○ 號. Tên hiệu tốt đẹp : *Quần-thần tôn huy-hiệu cho vua.*

Húy

Húy 諱. Kiêng, giấu, tránh : *Tên húy.*

Húy-kỵ ○ 忌. Kiêng giấu : *Người mê-tin hay húy-kỵ những điều nhảm-nhi.* || **Húy**-nhật ○ 日. Ngày giỗ : *Mồng 11 tháng 8 là húy-nhật Nguyễn-Du.*

Hủy

Hủy 毀. Bỏ đi, phá đi, làm cho nát : *Hủy chuông để lấy đồng.*

Hủy-báng ○ 謗. Dèm chê : *Hủy-báng việc thần-thánh.* || **Hủy**-hoại ○ 壞. Đổ nát : *Đền-dài lâu ngày không sửa chữa hủy-hoại cả.* || **Hủy**-liệt ○ 裂. Hư nát : *Đồ đồ lâu đã hủy-liệt.*

Huych

Huych 鬩. Cãi nhau, đánh nhau (không dùng một mình).

Huych-tường ○ 牆. Nói anh em trong nhà đánh nhau, cãi nhau : *Anh em nhà ấy huych-tường nhau.*

Huych

Huych. Tiếng rơi mạnh, tiếng đánh mạnh, nện mạnh : *Ngã đánh huych.*

Huych-huych. Thường nói là huỳnh-huych. Tiếng chân

tay đập mạnh, nện mạnh : *Chân đi huỳnh-huych. Đấm nhau huỳnh-huych.*

Huyền

Huyền 喧. Ồn ào.

Huyền-náo ○ 鬧. Ồn-ào rộn-rịp : *Ở thành-thị huyền-náo lắm.* || **Huyền**-thiên ○ 天. Rầm trời. Thường dùng chỉ nghĩa nói nhiều mà không đầu vào đâu : *Người say rượu nói huyền-thiên.*

Huyền 暄. Ấm. Xem « hàn-huyền ».

Huyền 萱. Tên một thứ cỏ, ngày xưa hay trồng ở chỗ mẹ ở, cho nên gọi mẹ là nhà huyền hay huyền-đường : *Nhà huyền xin chớ lo xa (K).*

Huyền-đình ○ 庭. Sân trồng cây huyền, nói về mẹ : *Sinh lý xa cách huyền-đình (Nh-đ-m).* || **Huyền**-đường ○ 堂. Nhà huyền, cũng nghĩa như huyền-đình : *Mười ngày vừa chẵn huyền-đường về quê (Ph.c.-C.h).*

VĂN-LIỆU. — *Nhà huyền chợt tỉnh hỏi con có gì (K).* — *Xuân huyền chợt tỉnh giấc nồng (K).* *Xót thay xuân cõi huyền già (K).*

Huyền

Huyền. Một dấu trong năm dấu văn quốc-ngữ, hình cái phẩy đưa về bên hữu.

Huyền. Một thứ khoáng-vật sắc đen nhánh : *Hạt huyền, vòng huyền.*

VĂN-LIỆU. — *Ràng đen hạt huyền (T-ng).*

Huyền 玄. 1. Sắc đen lẫn màu tím : *Áo đoạn màu huyền.* — 2. Màu-nhiệm thâm áo : *Đạo Phật huyền áo.* Nghĩa rộng : viên-vòng : *Câu chuyện huyền không thể tin được.*

Huyền-áo ○ 奧. Màu-nhiệm sâu xa : *Học-thuyết Lão Trang rất huyền-áo.* || **Huyền**-bí ○ 秘. Màu-nhiệm bí-ẩn : *Việc quý-thần là việc huyền-bí.* || **Huyền**-cơ ○ 機. Máy bí-mật của tạo-hóa : *Huyền-cơ của tạo-hóa.* || **Huyền**-diệu ○ 妙. Màu-nhiệm thần-diệu : *Cơ huyền-diệu khó lường sinh với tử (phú chiến Tây-hồ).* || **Huyền**-hoàng ○ 黃. Đen lẫn vàng. Ý nói trời đất chưa phân-biệt : *Thiên-địa huyền-hoàng.*

Huyền-học ○ 學. Cái học hình nhi thượng, nói về lý-thuyết huyền-vi : *Tư-tướng của Lão, Trang thuộc về huyền-học.* ||

Huyền-hồ. Viên-vòng : *Không nên nghe những chuyện huyền-hồ.* || **Huyền**-lý ○ 理. Lý sâu xa : *Ám dương là cái huyền-ý của tạo-hóa.* **Huyền**-mặc ○ 默. Màu-nhiệm im lặng : *Cõi huyền-mặc của nhà Phật.* || **Huyền**-tôn ○ 孫. Chút, cháu bốn đời. || **Huyền**-vi ○ 微. Huyền-dị, vi-diệu : *Máy huyền-vi mở đóng khôn lường (C-o).* || **Huyền**-viễn ○ 遠. Màu-nhiệm xa-xôi : *Học-thuyết huyền-viễn.*

Huyền 絃. Dây đàn. Nghĩa rộng : đàn : *Khói trầm cao thấp, tiếng huyền gần xa (K).*

VĂN-LIỆU. — *Quần huyền đầu đã giục người sinh-lý (K).* — *Xôn xao tí trúc, quần huyền xướng ca (Ph.c.-C.h).*

Huyền 弦. Dây cung. Nghĩa rộng : hình mặt trăng lúc khuyết nửa : *Mồng 7 mồng 8 là thượng-huyền, 22, 23 là hạ-huyền.*

Huyền 懸. Treo, hoãn lại : *Cái án này còn huyền lại ít lâu.*

Huyền-hội 佩. Dây đeo huy-chương : *Ban kim-khánh có cả huyền-hội.* || **Huyền-chức 職**. Đình chức quan trong một thời-hạn : *Quan bị kiện phải huyền-chức.* || **Huyền-đề 蹄**. Móng treo ở sau chân chó : *Dù ai buồn bán trăm nghề, Chẳng bằng nuôi chó huyền-đề bốn chân.* || **Huyền-thưởng 賞**. Treo giải thưởng.

Huyền-hồ-sách. Tên một vị thuốc chữa bệnh huyết.

Huyền-nữ 玄女. Cũng nói là Cửu-thiên huyền-nữ. Một vị nữ-thần ở trên trời.

Huyền - thiên 玄天. Một vị thần chủ tề ở phương Bắc.

Huyền-trang 玄奘. Tên hiệu Đường Tam-tạng.

Huyền-vô 玄武. Tên một ngôi sao ở phương Bắc.

Huyền

Huyền 炫. Khoe-khoang (không dùng một mình).

Huyền-chúng 衆. Khoe-khoang với công chúng. || **Huyền-diệu 耀**. Khoe-khoang : *Đem cái giàu sang mà huyền-diệu chốn hương-thôn.*

Huyền 眩. Mờ mắt (không dùng một mình).

Huyền-hoặc 惑. Thường đọc lầm là huyền-hoặc. Mờ mắt, che mắt, mê hoặc : *Động cốt là việc huyền-hoặc.* || **Huyền-vượng 暈**. Hoa mắt, chóng mặt : *Người có chứng huyền-vượng, tự-dưng thường hay xam tối mắt lại.*

Huyện

Huyện 縣. Một khu vực cai trị trong một tỉnh, nhỏ hơn phủ.

Huyện-đường 堂. Công-đường quan huyện : *Quan quản đóng chắt huyện-đường (Nh-đ-m).* || **Huyện-lệnh 令**. Chức quan huyện đời xưa : *Cho làm huyện-lệnh đèn ơn lăm lòng (Nh-đ-m).*

Huyết

Huyết 血. Máu : *Người khỏe huyết tốt.*

Huyết-chiến 戰. Nói quân hai bên đánh nhau dữ-dội : *Cuộc huyết-chiến ở Âu-châu năm 1914-1918.* || **Huyết-hãn 汗**. Máu và mồ-hôi. Tức là khô nọc mồ-hôi nước mắt : *Động tiền huyết-hãn của dân.* || **Huyết-hồ 湖**. Do chữ huyết-bồn mà ra. Lễ theo đạo Phật bày đàn, để giải oan cho đàn bà có tội. || **Huyết-khí 氣**. Xem khí-huyết. || **Huyết-lâm 淋**. Bệnh lậu đi tiêu ra huyết. || **Huyết-lệ 淚**. Nước mắt khóc thành máu : *Giọt huyết-lệ của dân bà khóc chồng.* || **Huyết-mạch 脈**. Mạch máu. Nghĩa rộng : nói người cùng máu

mủ với nhau, người cùng ruột thịt : *Anh em cùng một huyết-mạch.* || **Huyết-quản 管**. Ống mạch máu : *Có hai thứ huyết-quản.* || **Huyết-tích 跡**. Vết máu : *Giết người hãy còn huyết-tích.* || **Huyết-tính 性**. Tính khí-khái : *Người có huyết-tính không chịu khuất-nhục.* || **Huyết-thệ 誓**. Uống máu ăn thề : *Lời huyết-thệ của người đồng-chí.* || **Huyết-thống 統**. Dòng-dõi máu mủ : *Họ đồng-tông cùng một huyết-thống.* || **Huyết-thư 書**. Bức thư viết bằng máu lấy ở mình ra. || **Huyết-thực 食**. Được cúng tế bằng sinh lễ : *Klặng-lử được huyết-thực muôn đời.*

Huyết-dụ 血裕. Loài cây nhỏ, lá đỏ và to, dùng để làm thuốc lợi tiêu-tiền.

Huyết-kiệt 血歇. Thứ cây dùng để làm thuốc.

Huyệt

Huyệt 穴. 1. Lỗ, hang : *Đào huyệt chôn người chết.* — 2. Chỗ hiểm ở trong thân-thể người : *Đánh trúng huyệt thì chết.*

Huynh

Huynh 兄. Anh.

Huynh-trưởng 長. Đàn anh : *Phải tôn-trọng những người huynh-trưởng.*

VĂN-LIỆU. — *Huynh-dệ huỷch-tương.* — *Quyền huynh thế phụ.*

Huỳnh

Huỳnh (miếng). Hình vuông và bốn góc nguyệt vào : *Đèn pha-lê miếng trám, miếng huỳnh (Nha-phiến vắn-té).*

Huỳnh. Nói cách ăn mặc phô-trương bề ngoài : *Huỳnh bộ quần áo đẹp.*

VĂN-LIỆU. — *Giả cày chị bọm huỳnh ra mặt,*

Huỳnh 黃. Xem « hoàng ».

Huỳnh. Một cung hát. Xem « hoàng-chung ».

Huỳnh-hãm. Hát huỳnh, hát hãm. Nghĩa bóng : *Dènh-dang làm bộ : Đã vói mà còn huỳnh-hãm mãi.*

Huỳnh 螢. Đom-đóm : *Bên ường thấp-lhoáng bóng huỳnh (C-o).*

VĂN-LIỆU. — *Ngọc đèn trong suốt, trướng huỳnh hắt-hiu (K).*

Huyết

Huyết. Chùm mồm lại mà thối cho ra tiếng như tiếng còi : *Huyết còi, huyết chỏ.*

Hư

Hư. Hồng : *Người hư, nhà hư, đồ hư.*

VĂN-LIỆU. — *Cá không ăn muối cá ươn, Con cãi cha mẹ trăm đường con hư (C-d).*

Hư 虛. Không, không có gì, trống không : *Thực hay hư.*

Hư-danh 名. Danh hảo : *Kẻ tiểu-nhân hay chuộng hư-*

danh. || **Hư-kinh** 驚. Sợ hãi : Nhà giàu hơi nghe tiếng động đã hư-kinh. || **Hư-không** 空. Không có gì : Hư-không đặt đề nên lời (K). || **Hư-ngụy** 僞. Giả dối : Hư-ngụy để lừa đảo người ta. || **Hư-phí** 費. Phí mất không : Đề hư-phí mất cả thì giờ. || **Hư-tâm** 心. Giữ cho lòng được không-khoảng, không có tư-y : Hư-tâm để học-đạo. || **Hư-từ** 詞. Nhời đặt đề ra : Đặt ra những lời hư-từ để hại người ta. || **Hư-tự** 字. Thứ chữ không có nghĩa thực : Chi, hồ, già, giả, là hư-tự trong chữ nho. || **Hư-trương** 張. Phô trương ra bề ngoài mà trong không có thực : Hư-trương thanh-thế. || **Hư-văn** 文. Văn phù-phiếm không thiết-thực : Văn khoa-cử là lối hư-văn. || **Hư-vô** 無. Không không : Đạo Phật chủ ở sự hư-vô. || **Hư-vô chủ-nghĩa** 無主義. Học-thuyết chủ ở sự không có chính-phủ. || **Hư-vô-đảng** 無黨. Đảng theo chủ-nghĩa hư-vô.

VĂN-LIỆU. — Vương sư dò đã lỗ tường thực hư (K). — Sơn hà cội nguồn, còn-trùng cặng hư (C-o).

Hư

Hư. Tiếng động mũi, tỏ ý không bằng lòng : Hư ! không nghe được.

Hừ

Hừ. Tiếng động mũi để tỏ ý gắt, dọa : Hừ ! Đề tội cho đây.

Hử

Hử. Tiếng động mũi đặt ở sau câu hỏi : Đi đâu thế hử ?
VĂN-LIỆU. — Phải duyên phải kiếp thì theo, Cám còn ăn được nữa bèo hử anh ? — Trăng rằm trăng chẳng nguyệt hoa, Sao trắng chưa cưới trong nhà, hử trắng ? (C-d).

Hứa

Hứa. Hẹn, nhận cho : Hứa lời. 許

Hưng

Hưng 興. Dấy lên, đứng dậy : Hưng công, hưng nghiệp, hưng, bãi.

Hưng-công 工. Nhóm thợ làm : Hưng-công dựng ngôi chùa. || **Hưng-khởi** 起. Dấy lên, nổi lên : Cơ-nghiệp đã hưng-khởi. || **Hưng-nghiệp** 業. Dấy nghiệp : Vua Lê Thái-tô hưng-nghiệp ở Lam-son. || **Hưng thịnh** 盛. Dấy thịnh : Việc buôn bán hưng-thịnh. || **Hưng vong** 亡. Khởi lên và mất đi : Cuộc hưng vong. || **Hưng vượng** 旺. Cũng nghĩa như hưng-thịnh.

Hưng-đạo-vương 興道王. Tên sắc phong của ông Trần Quốc-Tuấn.

Hưng-yên 興安. Tên một tỉnh ở Bắc-kỳ.

Hứng

Hứng. Xem « háng ».

Hứng 興. I. Sự vui thích do cảm-xúc mà phát ra : Thơ có hứng mới hay.

Hứng-thú 趣. Thú vui thích : Đi chơi nơi sơn-thủy, có nhiều hứng-thú.

II. Do cảm-xúc mà phát ra sự vui thích : Hứng làm thơ.

Hứng-khởi 起. Vui thích phấn-chấn : Hứng-khởi làm văn. || **Hứng-tình** 情. Thích mà động đến tình-dục : Nghe tiếng đàn hát mà hứng-tình. || **Hứng-vị** 味. 1. Cũng nghĩa như « hứng-thú ». — 2. Thích, khuynh-hướng : Có hứng-vị về việc học.

VĂN-LIỆU. — Khi vui này chút hứng thừa (Nh-d-m). — Hứng lòng cũng ngụ luật Đường bốn câu (Nh-d-m).

Hứng

Hứng. Xem « háng ».

Hườm

Hườm. Hoắm vào : Bờ sông lở hườm vào.

Hườm. Chỗ hoắm vào : Hườm núi, hườm bờ sông.

Hượm

Hượm. Xem « gượm ».

Hước

Hước 譖. Xem « hi-hước »

Hược

Hược. Xem « học ».

Hườn

Hườn. Xem « hoàn ».

Hương

Hương 香. I. Mùi thơm : Mỗi thứ hoa, một thứ hương.

Hương-khuê 闈. Buồng thơm. Chỗ đàn bà ở : Thiếp hồng tìm đến hương-khuê gửi vào (K).

VĂN-LIỆU. — Hương gày mùi nhớ, trà khan giọng tình (K). — Quanh năm buôn bán bán hương đã lẽ (K). — Hương trời đằm nguyệt say hoa (C-o). — Thấy hoa mà chẳng lối vào tìm hương (C-o). — Hương trời lọc nước phần vua (Nh-d-m). — Tưởng gì hoa thả hương thừa (K).

II. Vật người ta đốt cho thơm khi cúng tế : Hương vòng, hương nén.

Hương-án 案. Án để trước bàn thờ bày hương hoa : Đặt bày hương-án chúc nguyện thần linh (L-V-T). ||

Hương-đăng 燈. Hương và đèn. Nói về việc thờ cúng : Ông từ coi việc hương-đăng. || **Hương-hoa** 花. Hương và hoa, đồ cúng lễ : Hương hoa ngũ cúng sắm sanh lễ thường (K). || **Hương-hỏa** 火. Hương lửa. Nói về di-sản để lại, dùng vào việc cúng giỗ : Chia của để riêng phần hương-hỏa. || **Hương-lửa.** Hương và lửa. Nói về tình nghĩa nồng-nàn của vợ chồng : Phải duyên hương-lửa cùng nhau (C-o).

VĂN-LIỆU. — Hương-hỏa mà dài. — Lời nói đồ hương ăn bản độc. — Năm dất hàng hương, còn hơn năm giường

hàng cá. — Đốt phong hương hả mà hơ áo lòn (C-d). — Lò trong ngát xạ, đỉnh ngoài bay hương (Nh-d-m). — Đốt lò hương ấy so tờ phiếm này (K).

Hương 鄉. I. Làng.

Hương-âm 飲. Việc ăn uống trong làng : *Dân làng chia ra vị thứ hương-âm.* || **Hương-cả**. Chức dịch đứng đầu làng ở Nam-kỳ. || **Hương-chính** 政. Chính-sự trong làng : *Cải-lương hương-chính.* || **Hương-chức** 職. Chức dịch trong làng : *Việc gì xảy ra ở trong làng cũng phải trình hương-chức.* || **Hương-dông**. Linh đông trong làng. || **Hương-đảng** 黨. Làng mạc. || **Hương-đoàn** 團. Người coi linh đông trong làng. || **Hương-hào** 豪. Người hào-trưởng trong làng. || **Hương-hội** 會. Hội-đồng tộc-biểu trong làng : *Việc cải-lương trong làng do ban hương-hội trông nom.* || **Hương-lão** 老. Các cụ già trong làng. || **Hương-lân** 鄰. Làng xóm : *Trộm nghe thớm nức hương-lân (K).* || **Hương-quan** 關. Cổng làng, chỉ nghĩa quê-hương : *Giấc hương-quan luống lờ mơ canh dài (K).* || **Hương-quản** 管. Chức coi việc tuần phòng trong làng ở Nam-kỳ. || **Hương-sư** 師. Thầy dạy học trong làng. || **Hương-thân** 紳. Người có học-thức ở trong làng. || **Hương-thôn** 村. Làng xóm : *Người hương-thôn ngại tiếng nhân-lữ (L-V-T).* || **Hương-trưởng** 長. Một người chức-dịch coi tuần-tráng trong làng.

II. Khoa thi đời trước, ở các tỉnh, ba năm một lần.

Hương-thí 試. Thi hương.

Hương-cảng 香港. Tên một hải-cảng ở bờ Nam-hải, thuộc địa-phần Quảng-đông, thuộc nước Anh. Cũng gọi là Hồng-kông.

Hương-giang 香江. Tên con sông ở tỉnh Thừa-thiên (Trung-kỳ).

Hương-phụ 香附. Tức là củ gấu, dùng làm thuốc.

Hương-tích 香蹟. Tên cái động ở trong núi Hương-sơn, thuộc tỉnh Hà-đông (Bắc-kỳ), có chùa thờ phật Quan-âm.

Hương

Hương [h]. Phía mình ngoảnh mặt sang : *Nhà hương nam.*

VĂN-LIÊU. — Ăn trông nời, ngồi trông hương. — Lấy vợ đàn bà, làm nhà hương nam. — Chuồng gà hương đông, cái ống chằng cón. — Xin ba tấc đất để vào hương nam (Nh-d-m).

Hương [h]. Ngoảnh vào, châu vào, chú-trọng vào : *Xu hương, khuyh hương.*

Hương-dương 陽. Triều về phía mặt trời : *Châm châm một lăm lòng quý hương-dương.* || **Hương-lai** 來. Từ trước đến nay : *Người ấy hương-lai vẫn lương-thiện.* || **Hương-thượng** 上. Từ đáy trở lên : *Hương-thượng cộng là một nghìn.*

VĂN-LIÊU. — Hương-dương lòng thiếp như hoa (Ch-ph). — Giữ sào cho được trọn bề hương-dương (Tr-th).

Hương 嚮. Đi trước để đưa dân (không dùng một mình).

Hương-dẫn 引. Dẫn đường : *Quán đi càn giặc phải có người hương-dẫn.* || **Hương-đạo** 導. Chỉ dẫn : *Hương-đạo cho kẻ hậu-liến.*

Hường

Hường. Xem « hồng ».

Hưởng

Hưởng 享. Được nhận, được ăn : *Con cái được hưởng gia-lai của bố mẹ*

Hưởng-thụ 受. Được nhận phúc-dức hay lợi-lộc : *Còn nhiều hưởng-thụ về sau (K).*

VĂN-LIÊU. — Về sau hưởng-thụ còn dài (Ph-H).

Hưởng 饗. Ăn, nói về sự cúng tế quỷ-thần : *Lễ không thành quỷ-thần không hưởng.*

Hưởng tự 祀. Cúng tế : *Việc hưởng-tự phải cho thành kinh.*

VĂN-LIÊU. — Hiền-linh về hưởng dân này (H-Chừ).

Hưởng 響 (uởng). I. Tiếng vang : *Âm hưởng, ảnh hưởng.*

II. Ưng theo (không dùng một mình).

Hưởng-ứng 應. Ừa theo : *Vua Lê Thái-lê khởi nghĩa ở Lam-sơn, thiên-hạ hưởng-ứng rất nhiều.*

Hươu

Hươu. Loài thú rừng có gạc, thuộc loài nhai lại. Nghĩa bóng : hão, không thực : *Nói hươu, nói vượn.*

Hươu sao. Loài hươu lông lốm-đốm trắng như sao.

VĂN-LIÊU. — Chỉ đường cho hươu chạy. — Hươu kia trót đã mắc chà, khi vào thì dễ, khi ra hiểm nghèo (C-d).

Hưu

Hưu 休. I. Thôi, nghỉ : *Làm quan đã về hưu.*

Hưu-bồng 俸. Tiền hưu-trí. || **Hưu-dưỡng** 養. Nghỉ việc quan về dưỡng-sức : *Về hưu-dưỡng ở chốn điền-viên.* || **Hưu-quan** 官. Quan đã về hưu. || **Hưu-trí** 致. Nói các quan chức thôi việc về nghỉ. || **Hưu-tức** 息. Nghỉ-ngoi.

II. Mừng (không dùng một mình).

Hưu thích 戚. Mừng và lo : *Anh em hưu thích cùng nhau.*

Hữu

Hữu 有. Có, trái với vô : *Hoặc hữu, hoặc vô.*

Hữu-hình 形. Có hình, nói về phần học hình-như-hạ. VẤN-LIÊU. — Hữu tài thương nôi vô duyên-lạ đời (K). — Hữu thân hữu khổ. — Hữu linh ta lại gặp ta (K). — Hữu thủy, vô chung. — Hữu tài, vô hạnh. — Hữu nhân nhân mộc, vô nhân nhân trâm. — Hữu hình, hữu hoại.

Hữu 右. Bên phải, đối với tả : *Bên tả, bên hữu.*

Hữu 友. Bạn (không dùng một mình).

Hữu-ái 愛. Thân yêu nhau : *Anh em chơi với nhau rất là hữu-ái.* || **Hữu-bang** 邦. Nước giao-hiếu với mình.